

ZAPISNIK

Sa šesnaeste sednice Komisije za žalbe održane 4.4.2013. sa početkom u 18 sati, u prostorijama Saveta za štampu.

Prisustnii članovi Komisije: Tamara Skrozza, Ljiljana Smajlović, Petar Jeremić, Stojan Marković, Aleksandar Đivuljskij, Božo Prelević, Filip Švarn i Predrag Azdejković

Odsutni članovi Komisije: Slaviša Lekić, Zoran Ivošević i Nebojša Spaić

Ostali prisutni: Dušan Stojković, advokat koji zastupa „Ringier axel springer“.

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Centra za prava deteta na fotografije i tekstove objavljene u dnevnom listu „Blic“
2. Razmatranje žalbe Siniše Spasojevića na tekst objavljen u listu „BB Glas“
3. Razno

1. Na početku sednice generalna sekretarka je, upoznajući članove Komisije za žalbom Centra za prava deteta koja se odnosi na tekstove i fotografije objavljene u „Blicu“ od 19. do 21.3.2013. godine, posebno ukazala da je advokat zatražio da Komisija odbaci žalbu jer ne ispunjava uslove koje propisuje Poslovnik o radu Komsije za žalbe. Generalna sekretarka je objasnila da ona nije odbacila žalbu rukovodeći se dosadašnjom praksom Komisije da prihvata žalbe nevladinih organizacija, kada ih one podnose u ime oštećene grupe ljudi. U ovom slučaju reč je o deci, a kako je žalbu podnela organizacija koja je registrovana upravo za zaštitu prava dece, podosilac žalbe je, po mišljenju sekretarke, nadležan da to uradi.

Centar za prava deteta je kao pravno lice imao obavezu da u žalbi navede matični broj, što nije uradio, ali je generalna sekretarka taj podatak utvrdila uvidom u registar Agencije za privredne registe, zbog čega od podnosioca žalbe nije zatraženo da naknadno dopuni žalbu ovim podatkom.

Ona je takođe istakla i da je reč o slučaju koji je izazvao veliku pažnju javnosti i dosta reagovanja, a i posebno je zanimljiv sa stanovišta profesionlane etike, te bi i zbog toga bilo dobro da Komisija, bez obzira na konačnu odluku, o ovome razgovara.

Božo Prelević je podsetio da je Komisija o ovakvim slučajevima raspravljala na početku svog mandata, jer je procenjeno da bi u vezi sa tim moglo da bude dilema, i da je tada odlučeno da će Komisija razmatrati žalbe koje dostave nevladine organizacije u ime grupa čijom se zaštitom bave. On je dodao da je u ovom slučaju praktično svako mogao da podnese žalbu ukoliko je ta osoba, ili njeno dete bilo uznemireno objavljenom fotografijom.

Predsedavajuća Tamara Skrozza je istakla da je nema nikakvu dilemu da je u ovom slučaju prekršen Kodeks novinara, pa „čak i norme elementarne pristojnosti“. Ona je istakla da se mediji

kada krše Kodeks uglavnom pozivaju na to da postoji javni interes da se nešto objavi, što je uradila i redakcija „Blica“, ali da u ovom slučaju nije reč o izveštavanju koje je u javnom interesu i da nije bilo potrebe za objavljivanjem fotografije mrtvog dečaka. Ovakva odluka redakcije „Blica“ bila bi opravdana samo da su prethodno iscpljene sve druge mere i mogućnosti da se javnost izvesti o događaju, a po njoj, nije iskorišćena nijedna od mogućih mera, već se „Blic“ odlučio za nešto što je „profitiranje“ na mrtvom detetu.

Ljiljana Smajlović je, međutim, rekla da ne može da podrži stav da je Kodeks prekršen, jer joj se čini ubedljivim objašnjenje „Blica“. „Fotografija je veoma ubedljiv argument. Ne mogu da govorim o motivima uredništva, ali u ovakvim slučajevima fotografija mora da šokira da bi se nešto dokazalo. Osim toga, mislim da nije navažno ni to što je porodica dala saglasnost za objavljivanje fotografija“, rekla je Smajlovićeva. Ona je dodala da je njoj sa etičkog stanovišta od fotografije mnogo sporniji naslov „Pijani dečak od 14 godina ubio Ervina Bilickog“, ali da to nije predmet žalbe.

Petar Jeremić je naglasio da žalba nije dovoljno dobro i precizno napisana, ali da to nije razlog da Komisija ne razmatra sve što je sporno, a odnosi se na objavljene sadržaje. „Po meni, prekršeno je pet tačaka Kodeksa iz odeljaka o odgovornosti novinara i novinarskoj pažnji, kao i o odnosu novinara prema izvorima informacija“, naveo je Jeremić i precizirao da smatra da su prekršene odredbe po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, da je novinar obezvan da štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina i drugih ugroženih grupa, kao i da je dužan da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti. Po njemu, „Blic“ je prekršio i odredbe po kojima novinar ne sme slepo da veruje izvoru informacija, uz svo uvažavanje za bol porodice nastradalog dečaka, kao i da ne sme da zloupotrebi emocije drugih ljudi, njihovo neznanje ili nedovoljnu sposobnost rasuđivanja, što je, verovatno, slučaj sa roditeljima nastradalog dečaka.

Filip Švarm je ocenio da nije bilo razloga da se javnost šokira na ovakav način, da bi se, navodno, pokazalo da državni organi ne rade svoj posao. „Šta ovako jeziva fotografija koja šokira u stvari dokazuje – da je dečak pretučen, što ni policija nije demantovala. Neko je već uhapšen i istraga traje, pa mislim da u ovoj fazi nema nikakvog razloga da se fotografija objavljuje, naročito ne na naslovnoj strani i bez ikakvog upozorenja“, rekao je. Švarm je dodao da bi to možda bilo opravdano nakon ozbiljnijeg istraživanja, koje bi obavezno podrazumevalo i razgovore sa ljudima iz policije i drugih nadležnih organa (čega u ovom tekstu nema), a koje bi pokazalo da ima potrebe da se fotografijom podrži teza da organi ne rade dobro. A koliki je stvarno bio javni interes da se ovo objavi, po njemu najbolje pokazuje to što je, nakon objavljivanja sporne fotografije, ta tema potpuno nestala iz novina.

Boža Prelević je takođe ocenio da objavljena fotografija „nije događaj“, niti dokazuje da je dečak pretučen na smrt što je bio motiv uredništva „Blica“. „Šok nekada ima efekta i opravdano je objaviti tako nešto da bi se dokumentovao događaj, ali ovde nema događaja, za razliku od fotografije iz

Vijetnamskog rata na koju se u komentaru poziva urednik 'Blica', rekao je Prelević i dodao da smatra da je Kodeks prekršen i naslovima.

Aleksandar Đivuljskij je naveo da je objavljenu fotografiju svako dete moglo da vidi i da smatra da je potpuno neprihvatljivo na naslovnoj strani plasirati nešto tako šokantno nekome ko je potpuno nepripremljen na to. „Mislim da je samo to što je takva fotografija objavljena na naslovnoj strani, dovoljno da glasamo da je prekršen Kodeks“, rekao je on.

Da je Kodeks prekršen smatrali su i Predrag Azdejković i Stojan Marković, koji je naveo i da ne misli da je „Blic“ time hteo da poveća tiraž, kao i da ima situacija kada fotografija mora da šokira, ali da u ovom slučaju to nije bilo opravdano.

Izjašnjavajući se potom, na osnovu predloga Petra Jeremića, o tome koje su odredbe Kodeksa prekršene, članovi Komisije su sa sedam glasova „za“ **odlučili da je „Blic“ prekršio stavove 3, 4. i 5. odeljka III, kao i stav 2. odeljka IV, ali ne i stav 7. odeljka V**, koji nalaže da novinar ne sme da zloupotrebi osećanja drugih ljudi, njihovo neznanje ili nedovoljnu sposobnost rasuđivanja. „Protiv“ odluke Komisije glasala je Ljiljana Smajlović.

2. Članovi Komisije upoznati su sa žalbom člana Opštinskog veća Bajine Bašte na tekst objavljen u lokalnom nedeljniku. On je tvrdio da je u tekstu izneto više neistina, među njima i ta da je rekao da će ukinuti novine u kojima je tekst objavljen, zatim da lokalna vlast tim novinama uskraćuje bilo kakvu pomoć, tvrdeći da je nisu ni tražili, kao i to da se „protivzakonito i trajno navalio na leđa građana“ zaposlivši se u lokalnom javnom preduzeću. On je Komisiji dostavio potvrdu da je nezaposlen, kao i potvrdu sekretara Opštinskog veća da „BB Glas“ nikada nije tražio finansijsku pomoć opštine. Redakcija je, međutim, navela da je sve što je objavljeno istinito, pozivajući se na anonimne izvore u opštinskoj upravi, dostavljajući dopis kojim opštini nude saradnju i potvrdom da je član Opštinskog veća Siniša Spasojević dva puta u poslednjih godinu dana bio angažovan po ugovoru o delu.

U toku rasprave o žalbi, Petar Jeremić je rekao da je uvidom u dokumentaciju UNS-a utvrđeno da ni jedan od novinara „BB Glasa“ nije član tog udruženja, te da je nejasno zašto su to naveli u odgovoru na žalbu. Ostali članovi su smatrali da i ovaj čin treba smatrati neetičnim, kao i ponudu tog lista opštinskoj upravi da im za 12.000 dinara ustupe stranu u svakom broju na kojoj bi se objavljivale informacije koje pripremaju opštinski činovnici.

Kad je reč o samoj žalbi, Komisija je ocenila da ne može da se bavi pozadinom „sukoba“ između lokalnog partijskog funkcionera i redakcije, u kome on njih optužuje za vođenje kampanje protiv njega, a oni njega za političke pritiske na nezavisnost medija, jer to nije u njenoj nadležnosti. Komisija je odlučivala isključivo o tome da li je spornim tekstom prekršen Kodeks i jednoglasno zaključila da jeste, jer ni jedna od osporenih tvrdnji iznetih u tekstu nije ničim dokazana.

Zbog toga što je reč o mediju koji nije prihvatio nadležnost Saveta za štampu, Komisija za žalbe nije donela odluku već javnu opomenu, bez obaveze medija da je objavi.

Sednica je završena u 19.40 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajuća

Tamara Skrozza